बिर्तावालले बिर्तामा रकम (भट्टी चर्सा आदि) लगाई लिन खान नपाउने ऐन, २०१५

(मिति २०७४ साल मंसिर मसान्तसम्म भएका संशोधन समेत मिलाईएको)

नेपाल सरकार

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

सिंहदरबार

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

बिर्तावालले बिर्तामा रकम (भट्टी चर्सा आदि) लगाई लिन खान नपाउने ऐन, २०१५

लालमोहर मिति	नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति
२०१५।८।११	२०१५।८।१८

संशोधन गर्ने ऐन	लालमोहर र प्रकाशन मिति
१. न्याय प्रशासन सुधार (चौथो संशोधन) ऐन, २०४३	२०४३।७।२४
२. न्याय प्रशासन ऐन, २०४८	२०४८।२।१६
	प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति
३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६◆	२०६६।१०।७
४. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२	२०७२।११।१३

२०१५ सालको ऐन नं. १९

⏭..................

बिर्तावालले रकम लिन खान नपाउने गर्नको निमित्त बनेको ऐन

बिर्ता जग्गाको बाली बाहेक अरु रकम बिर्तावालहरुले लिन खान नपाउने गर्न आवश्यक देखिएकोले श्री ५ महाराजाधिराजबाट मन्त्रिपरिषद्को सल्लाह अनुसार यो ऐन बनाई जारी गरिबक्सेकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम, बिस्तार र प्रारम्भ : (१) यो ऐनको नाम "बिर्तावालले बिर्तामा रकम (भट्टी चर्सा आदि) लगाई लिन खान नपाउने ऐन, २०१५" रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल राज्यभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२ परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "बिर्ता" भन्नाले जम्मै वा केही मालपोत माफी खान पाउने गरी पाएको सबै किसिमका माफी जग्गालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) "बिर्तावाल" भन्नाले खण्ड (क) बमोजिमको जग्गाको माफीवाला धनीलाई सम्झनु पर्छ ।

(ग) "बाली" भन्नाले,-

(१) बिर्ता जग्गा कमाउनेले बिर्तावाललाई बुझाउनु पर्ने जग्गैलाई लागेको कूत तिरो, वा

◆ यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गते देखि लागू भएको ।

⏭ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा झिकिएको ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

(२) बिर्तावाल आफैले कमाएको भए सो जग्गामा उब्जेको बाली सम्झनु पर्छ ।

(घ) "रकम" भन्नाले भट्टी, चर्सा र यस्तै किसिमका अरु रकमलाई सम्झनु पर्छ ।

३. बिर्तावालले बिर्तामा रकम लगाई खान मनाई : (१) आर्थिक साल २०११-२०१२ देखि बिर्तावालले बिर्ता जग्गाको बाली बाहेक बिर्तामा कुनै किसिमको रकम लगाई वा बन्दोबस्त गरी लिन खान हुँदैन । तर आर्थिक साल २०११-२०१२ देखि २०१२-२०१३ सम्मका रकमको आम्दानीमा ६५ प्रतिशत बिर्तावालले पाउने छन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बिर्तावालले लिन खान नपाउने भएको रकम वा रकमको आम्दानी नेपाल सरकारको हुनेछ र त्यसको बन्दोवस्त वा असुल तहसिल नेपाल सरकारबाटै हुनेछ ।

तर नेपाल सरकारबाट बन्दोवस्त वा असुली तहसिल नहुँदै बिर्तावाल तर्फबाटै भोग वा चलन बन्दोवस्त भइसकेको रकम जतिमा आर्थिक साल २०१२-२०१३ सम्मको ३५ प्रतिशत र आर्थिक साल २०१३-२०१४ देखि पूरै आम्दानी आदेशद्वारा तोकिएका म्यादभित्र बिर्तावालले नेपाल सरकारमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

४. मिति नपुगेको ठेक्का नेपाल सरकारमा सर्ने : अघि बिर्तावाल तर्फबाट बन्दोवस्त भएको ठेक्काको अन्तिम मिति यो ऐनको प्रारम्भ मितिसम्म भुक्तान भइसकेको रहेनछ भने त्यस्तो ठेक्का जति नेपाल सरकारमा सर्नेछ ।

तर सो ठेक्का रीतपूर्वकको नदेखिएमा वा प्रमाणित नभएमा वा ३ वर्ष भन्दा बढी समयको अवधि तोकिएको मान्य हुने छैन ।

५. सजाय : यो ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अघिको ठेक्का वा ठेक्काको मिति वा अङ्क झुट्टा देखाउने वा कुनै किसिमबाट पनि नेपाल सरकारको नोक्सान पर्ने वा त्यस्तो उद्योग गर्ने अथवा दफा ३ बमोजिम आम्दानी दाखिल नगर्नेलाई बिगो बमोजिमसम्म जरिबाना वा १ वर्षसम्म कैद वा दुवै हुनेछ र त्यस्ताबाट सरकारी बिगो पनि असुल उपर गरिनेछ ।

६. मुद्दा हेर्ने अधिकार : (१) यस ऐन अन्तरगत रकम सम्बन्धी कुरा परी आएमा नेपाल सरकारसँग सम्बन्ध पर्ने जति ❋प्रमुख जिल्ला अधिकारीले ठाडो कारबाई गरी निर्णय गर्ने छन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कारबाईको सम्बन्धमा ❋प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई अदालतको सबै अधिकार प्राप्त हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम नेपाल सरकारसँग सम्बन्धित कुनै कुरामा अदालतमा सवाल जवाफ हुने छैन ।

🕮७. पुनरावेदन : यस ऐन बमोजिम ❋प्रमुख जिल्ला अधिकारीले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले ■जिल्ला अदालतमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

❋ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा संशोधित ।

८. खारेजी र क्षतिपूर्तिको दावा नलाग्ने : यस ऐन अन्तर्गत रकमको सम्बन्धमा कुनै व्यक्तिले लिन खान पाउने गरी कुनै सनद लिखतपत्रहरु केही भैराखेको भए त्यस्ता सनद लिखतपत्रहरु आर्थिक साल २०११-२०१२ देखि खारेज भएको मानिनेछ र सो रकम सरकारी भएकोमा कुनै क्षतिपूर्तिको दाबा गर्न पाइने छैन ।

९. बाधा फुकाउने अधिकार : यो ऐन कार्यान्वित गर्न कुनै बाधा अड्काउ परेमा नेपाल सरकारले ती बाधा अड्काउ फुकाउनका लागि राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी चाहिंदो आदेश निकाल्न सक्नेछ र त्यस्ता हरएक आदेश यसै ऐनमा परे सरह मानिनेछ ।

१०. नियम बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्नलाई नेपाल सरकारले नियम बनाउन सक्नेछ ।

११. यो ऐन र यस अन्तरगत बन्ने नियममा नलेखिएकोमा गर्ने : यो ऐन र यस अन्तर्गत बन्ने नियममा लेखिएको जति कुरामा यही ऐन र नियममा लेखिए बमोजिम र अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम गर्नु पर्छ ।

कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय

📖 न्याय प्रशासन सुधार (चौथो संशोधन) ऐन, २०४३ द्वारा संशोधित ।

■ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ द्वारा संशोधित ।

द्रष्टव्य:- केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर गरिएका शब्दहरु:-
"श्री ५ को सरकार" को सट्टा "नेपाल सरकार" ।